

COVID-19 un apdrošināšana

Rūdolfs Eņģelis, ZAB "SORAINEN", partneris, zvērināts advokāts

<https://www.itiesibas.lv/raksti/komercdarbiba/komerctiesibas/covid-19-un-apdrosinasana/16439>

Pasaules Veselības organizācija izsludinājusi, ka koronavīrusa (COVID-19) uzliesmojums ir globāla pandēmija, savukārt Latvijas Republikā noteikts ārkārtas stāvoklis un ieviesti vairāki ierobežojoši pasākumi. Tādēļ esam sagatavojuši informāciju apdrošināšanas uzņēmumiem, apdrošināšanas izplatītājiem, apdrošinātajiem un apdrošinājumaņēmējiem, lai palīdzētu identificēt svarīgākos jautājumus un atbildes atsevišķās apdrošināšanas jomās.

Raksta līdzautore: Agneta Rumpa, ZAB "SORAINEN", zvērināta advokāta palīdzē

Jānorāda, ka apdrošināšanas līgumos var būt paredzēts atšķirīgs segums un apdrošināšanas atlīdzības izmaksas noteikumi, tādēļ ieteicams izvērtēt katru līgumu atsevišķi.

Ceļojumu apdrošināšana

Situācija

Apdrošinātajiem, kas devušies prom no valsts un nevar atgriezties savā pastāvīgajā dzīvesvietā (piemēram, viņi atrodas karantīnā un viņiem aizliegts pamest valsti, kurā viņi atrodas), pieaug izdevumi par uzturēšanos, ceļojuma biļešu maiņu, ārstēšanu u.c.

Jautājumi

Vai ceļojuma apdrošināšana sedz ārstēšanu no COVID-19 (piemēram, izmeklējumus un stacionāras ārstēšanas izmaksas) Eiropas Savienībā un ārpus tās? Kādas izmaksas tiks segtas, ja apdrošinātais nespēj atgriezties savā mītnes zemē COVID-19 dēļ (piemēram, viesnīcas, jaunas biļetes iegāde atpakaļceļam, medikamenti un ārstēšana)?

Atbilde

Katrā gadījumā jānovērtē apdrošināšanas segums (vai tas sedz vai nesedz atgriešanās izmaksas u.c. izdevumus, kas personai radušies), kā arī apdrošināšanas līguma noteikumos uzskaitītie izņēmumi, t.i., neapdrošinātie notikumi un neapdrošinātie apdrošināšanas objekti. Pandēmiju un epidēmiju varētu uzskatīt par izņēmumu, uz ko segums varētu neattiekties, un dažkārt šāds izņēmums ir tieši minēts apdrošināšanas līgumā.

Tāpat ir svarīgs apdrošināšanas līguma noslēgšanas datums un seguma sākuma datums, jo apdrošinātāji dažkārt paziņo, ka apdrošināšanas segums tiks sniegts lientiem, kuru polise ir noslēgta pirms noteikta datuma. Dažu ārvalstu praksē un apdrošināšanas līgumu iztulkošanā radusies atziņa, ka COVID-19 sekas noteiktās teritorijās ir negadījums, kas jau ir noticis un tādējādi nav apdrošināms. Tomēr svarīgi atcerēties, ka vismaz Latvijas apdrošinātāju vidū pašlaik nav vienotas pieejas.

Veselības apdrošināšana

Situācija

Apdrošinātais, kas pēc savas iniciatīvas nolēmis pārbaudīt, vai nav inficēts ar COVID-19, vēlas saņemt radušos izmaksu atlīdzību no apdrošinātāja.

Jautājumi

Vai veselības apdrošināšana sedz izmaksas, ja apdrošinātais pēc saviem ieskatiem nolēmj veikt medicīnisko izmeklēšanu saistībā ar COVID-19? Vai veselības apdrošināšana sedz izmaksas par COVID-19 ārstēšanu (piemēram, zāles, īpašā aprūpe)?

Atbilde

Noteikumos bieži norādīts, ka pandēmijas radītais veselības stāvoklis ir neapdrošināms notikums. Tādēļ slimības analīžu izmaksas, visticamāk, varētu tikt segtas, bet ārstēšanas izmaksu segšana ir daudz mazāk ticama.

Komerscābiedrību vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

Situācija

Uzņēmuma darbinieku nolaidības dēļ trešās personas tiek inficētas ar COVID-19 (piemēram, kontaktējoties ar šīm personām).

Jautājums

Vai trešo personu prasījumi par mantisku un nemantisku kaitējumu tiek segti, ja konstatēts, ka trešā persona inficēta ar COVID-19 konkrētā uzņēmuma darbinieku rīcības vai piedāvāto preču dēļ?

Atbilde

Šim riskam parasti vajadzētu būt iekļautam segumā, tomēr rūpīgi jāvērtē katrs gadījums. Galvenā uzmanība jāvelta tam, vai uzņēmums un tā darbinieki rīkojās piesardzīgi, rūpīgi un darīja visu, kas bija saprātīgi viņu spēkos, vai nav notikusi apzināta nolaidība vai nevērtība, pārkāpjot valsts iestāžu sniegtās instrukcijas. Otrajā gadījumā ir ļoti liela ticamības pakāpe, ka apdrošināšanas segums nepiemērotos.

Uzņēmumu valdes un padomes civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

Situācija

Uzņēmuma valdes vai padomes locekļi neievēro valsts iestāžu noteiktās instrukcijas, kā rezultātā viņiem piemēroti sodi vai izvirzīti prasījumi pret uzņēmumu, kurš savukārt var celt prasību pret valdi vai padomi.

Jautājumi

Kāds ir valdes un padomes locekļu apdrošināšanas seguma apjoms attiecībā uz uzņēmuma prasījumiem pret valdi vai padomi, kas ir saistīti ar valdes vai padomes pieņemtajiem lēmumiem uzņēmuma vārdā saistībā ar COVID-19? Vai valsts soda naudas tiek segtas? Vai tiek segtas juridiskās izmaksas saistībā ar aizstāvību pret prasījumiem saistībā ar COVID-19?

Atbilde

Parasti pandēmija kā apstāklis netiek izslēgta no seguma, tādēļ apdrošināšanas segumam jāpaliek spēkā. Tomēr ir individuāli jāizvērtē, lai noteiktu, vai valdes un padomes locekļu rīcība neatbilda kādam no apdrošināšanas līgumā noteiktajiem izņēmumiem. Šādi izņēmumi ir, piemēram, situācijas, kad valdes vai padomes locekļi rīkojās ar ļaunu nolūku. Dažkārt apdrošināšanas segums nesedz arī situācijas, kad valdes vai padomes locekļi pieļāvuši rupju neuzmanību. Ja tā, apdrošināšanas segums nav piemērojams.

Darba devēja atbildības apdrošināšana

Situācija

Tā kā uzņēmums nenodrošina drošu darba vidi un nenoorganizē darbu attālināti, darbinieki viens otru inficē ar COVID-19.

Jautājums

Vai darba devēja atbildības apdrošināšana segs darbinieku prasījumus par mantiskā un nemantiskā kaitējuma atlīdzību drošas darba vides trūkuma dēļ un COVID-19 infekcijas izplatīšanās dēļ?

Atbilde

Saslimšana darba vietā parasti netiek segta (parasti sedz tikai nelaimes gadījumus darba vietā).

Komercdarbības pārtraukšanas apdrošināšana

Situācija

Uzņēmums nevar veikt komercdarbību ierastajā veidā. To izraisa valsts iestāžu lēmumi saistībā ar COVID-19. Tā rezultātā uzņēmums cieš no dīkstāves u.c. kaitējumiem.

Jautājums

Vai komercdarbības pārtraukšanas apdrošināšana sedz ar COVID-19 saistītos zaudējumus, ko cietis uzņēmums?

Atbilde

Parasti apdrošinātais notikums saistīts ar fizisku kaitējumu uzņēmuma īpašumam. Tādējādi šo situāciju, visticamāk, nekvalificēs kā apdrošināto gadījumu, jo nav nodarīts bojājums apdrošinātajam īpašumam, piemēram, nav noticis ugunsgrēks.

Pasākumu atcelšanas apdrošināšana

Situācija

COVID-19 dēļ atcelti pasākumi. Biļešu pircēji pieprasa naudas atmaksu.

Jautājums

Vai pasākuma atcelšana valsts iestāžu lēmuma dēļ kvalificējama kā apdrošinātais notikums?

Atbilde

Valsts iestāžu lēmumi un no tiem izrietošais kaitējums parasti ir neapdrošināmie notikumi.

Galvojuma apdrošināšana

Situācija

Apdrošinājuma ņēmējs neizpilda savas saistības COVID-19 kā nepārvaramas varas notikuma dēļ, kā rezultātā trešā persona, kurai ir tiesības uz apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši galvojuma apdrošināšanas līguma noteikumiem, izvirza prasījumu.

Jautājums

Vai galvojuma apdrošināšana sedz zaudējumus, kas radušies no saistību neizpildes, ko izraisījusi COVID-19 pandēmijas pasludināšana?

Atbilde

Jā, galvojuma apdrošināšana sedz zaudējumus, kas radušies no saistību neizpildes, ko izraisījusi COVID-19 pandēmijas pasludināšana, izņemot, ja COVID-19 tiešām ir nepārvaramas varas notikums.

Kredīta apdrošināšana

Situācija

Parādnieks nemaksā par piegādātajām precēm COVID-19 kā nepārvaramas varas notikuma dēļ.

Jautājums

Vai kredīta apdrošināšana sedz apdrošinātā zaudējumus, ja COVID-19 atzīts par nepārvaramas varas notikumu?

Atbilde

Nē, lai gan nepieciešams noteikt, vai parādnieka saistību neizpilde tiešām atzīta par nepārvaramu varu.

Kā rīkoties?

Jebkurā gadījumā ieteicams konsultēties ar savu apdrošināšanas brokeri vai aģentu, vai un kā vislabāk iesniegt apdrošināšanas atlīdzības pieteikumu, kā arī ieteicams neskaidros vai robežgadījumos pieteikumu tomēr iesniegt. Ir vērts arī izpētīt attiecīgā apdrošinātāja mājaslapu, jo apdrošinātāji jau sniedz savu viedokli par COVID-19 un tā ietekmi uz segumu. Šī informācija var sniegt vispārīgu ieskatu par izredzēm, tomēr jāatceras, ka katrs līgums var būt atšķirīgs, īpaši, ja līguma summa ir ievērojama.